

УДК: 004.087(4-672EU)  
Biblid 1451-3188, 15 (2016)  
Год XV, бр. 55, стр. 356–368  
Изворни научни рад

*Маја ЗАРИЋ<sup>1</sup>*

## **АУДИОВИЗУЕЛНА ПОЛИТИКА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ СА ПОСЕБНИМ ОСВРТОМ НА ДИРЕКТИВУ О АУДИОВИЗУЕЛНИМ МЕДИЈСКИМ УСЛУГАМА**

### **ABSTRACT**

Audiovisual Policy of the European Union has significant impact on its economic development, as well as the cultural and social life of the Member States. This paper presents the principles of creating audiovisual policy and gives a brief history of the development of today's regulatory framework through short analysis of the Television without Frontiers Directive, with a special focus on the analysis of the main instrument in this field – the Audiovisual Media Services Directive (AVMSD). Within the analysis of AVMSD specific following principles were tackled: principle of jurisdiction, freedom of broadcasting and rebroadcasting, protection from discrimination, access to major events, the European part, self-regulation, the protection of minors, the right of reply in television broadcasting and the Contact Committee.

*Key words:* Audiovisual Media Services, freedom of broadcasting and rebroadcasting, protection from discrimination, self-regulation, jurisdiction

### **1) СВРХА**

У области аудиовизуелне политике, улога Европске уније јесте да створи ефикасно јединствено европско тржиште за аудиовизуелне медијске услуге, уважавајући истовремено културолошке аспекте и различитости земаља чланица, будући да аудиовизуелни сектор има значајну културну и социјалну

---

<sup>1</sup> Министарство културе и информисања Републике Србије. Е-маил: [maja-zaric@hotmail.com](mailto:maja-zaric@hotmail.com).

улогу у европском друштву. За оптимално функционисање овог јединственог тржишта било је потребно да земље чланице усвоје и правилно имплементирају минимум заједничких правила, што су и учиниле кроз транспозицију Директиве о аудиовизуелним медијским услугама, која заједно са заштитом малолетника и заштитом филмског наслеђа чини комплетан правни оквир Европске уније у овој области. Циљ овог рада је представљање и појашњење аудиовизуелне политике Европске уније кроз анализу њеног главног инструмента – Директиве о аудиовизуелним медијским услугама (у даљем тексту АВМСД). Имајући у виду да је ова област од великог значаја за Републику Србију, јер је обухваћена у преговарачком поглављу 10 Информационо друштво и медији у секцији Аудиовизуелна политика, као и да је АВМСД успешно транспонована у домаћи медијски правни оквир 2014. године, резултат анализе и имплементације у земљама чланицама биће од помоћи у сагледавању, како квалитета имплементације Директиве у Србији, тако и сагледавању праваца будућег развоја аудиовизуелне политике Европске уније.

## **2) МЕРЕ ЕУ**

Аудиовизуелна политика Европске уније базира се на спровођењу доле наведених 4 праваца и мера: (1) Спровођење јединственог регулаторног оквира – кроз имплементацију Директиве о аудиовизуелним медијским услугама, Препоруке о заштити малолетника и Препоруке о заштити филмске баштине; (2) Давање подстицаја аудиовизуелном тржишту кроз Програме финансирања Европске уније. Потпрограм МЕДИЈИ у оквиру програма Креативна Европа пружа финансијску подршку развоју, дистрибуцији и промоцији европских филмских и аудиовизуелних дела. Ова мера помаже покретању пројеката са европском димензијом и подстиче развој нових технологија, омогућава да европска филмска и аудиовизуелна дела, укључујући игрране филмове, телевизијске драме, документарне филмове и нове медије, пронађу нова тржишта изван националних и европских граница, а такође финансира програме за обуку филмских професионалаца и развој кинематографије. Кроз поменути програм финансирања пружа се могућност европским организацијама да повећају дистрибуцију европских филмова и подстиче стварање веза између сектора продукције и дистрибуције. Европским организацијама пружа се могућност да повећају приступ тржиштима на различите начине и то разменом, повећањем видљивости дела или побољшањем циркулације дела; (3) Промовисање онлајн дистрибуције садржаја, развоја медијске писмености и медијског плурализма. Повеља за медијску писменост из 2009. године постоји да подржи постојање медијске писмености широм Европе. Електронским потписивањем Повеље, организације и појединци прихватају посебну дефиницију медијске

писмености, као и препоруку да програмирају и спроводе активности које доприносе њеном развоју. Повеља тако олакшава консензус и умрежавање оних који раде на развоју медијске писмености у различитим земљама широм Европе. Поред ове мере, Европска комисија формирала је експертску групу за медијску писменост која за циљ има утврђивање метода промоције медијске писмености, увођења медијске писмености у школске курикулуме у европским школама, а на основу компаративних анализа постојећих студија, годишњих извештаја земаља чланица о нивоу медијске писмености; (4) Активности изван Европске уније, а посебно се у оквиру ове мере издваја одбрана европских културних интереса у оквиру Светске трговинске организације. Европска унија је своје интересе у сектору аудиовизуелних услуга заштитила њиховим пуним искључењем из обухвата либерализације у оквиру Светске трговинске организације, што додатно говори о специфичној осетљивости овог сектора.

### 3) САДРЖАЈ

Пре Првог светског рата Европа је била доминантан произвођач филмова и покретних слика. Након рата, европска индустрија била је разорена и америчка филмска индустрија преузела је примат на тржишту. Чињеница да, упркос различитим појединачним мерама европских земаља удео Европе на аудиовизуелном тржишту није јачао, резултирала је настанком документа Комисије Европских заједница према Савету Европских заједница под називом *Комуникација Комисије према Савету Телевизија без граница, Зелени папир о стварању заједничког тржишта за радиодифузију, посебно путем сателита и кабла*.<sup>2</sup> Зелени папир поставио је оквире за интегрисање и хармонизацију радиодифузних закона земаља чланица у циљу стварања јединственог тржишта и дефинисања његове улоге у будућем развоју Европских интеграција. Комисија је 1985. године, у жељи да унапреди напоре хармонизације легислативе, објавила „Белу књигу“ (*White papers*) о завршавању заједничког тржишта који је садржао 279 легислативних мера међу којима су биле све оне предвиђене у „Зеленој књизи“ (*Green papers*).<sup>3</sup> „Бела књига“ је олакшала доношење конкретног инструмента 3. октобра 1989. године, када је, у циљу стварања јединственог радиодифузног тржишта Савет одобрио финални нацрт, тзв. Директиву о телевизији без граница.<sup>4</sup>

<sup>2</sup> Документ 4, Телевизија без граница, „Зелена књига о оснивању заједничког тржишта за радиодифузију, посебно сателити и кабл, Интернет: <http://ec.europa.eu/green-papers/>, 27.01.2016. године

<sup>3</sup> Документ 2, „Бела књига о употпуњавању унутрашњег тржишта“, Интернет: [http://ec.europa.eu/white-papers/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/white-papers/index_en.htm)

<sup>4</sup> Директива Савета 89/552/ЕЕС од 3. октобра 1989, Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A31989L0552>, 22.01.2016.

## Директива о телевизији без граница

Директива о телевизији без граница базирала се на два кључна принципа. Први принцип био је „слобода кретања“ европских телевизијских програма на унутрашњем тржишту. Земље чланице су на својој територији биле у обавези да обезбеде слободу пријема прекограничних телевизијских канала који су емитовани са територије земаља чланица. Реемитовање су, с друге стране, земље чланице могле да ограниче, али само под тачно одређеним условима, односно уколико су конкретни програми кршили одредбе Директиве које су се односиле на заштиту малолетника. Овај принцип био је садржан у уговорима Заједнице, као и у „Зеленој књизи“ (*Green papers*). Међутим, други принцип био је ново уведен кроз члан 4. и прописивао је увођење Европских дела, односно програмских квота. У складу са одредбом, земље чланице морале су да обезбеде, тамо где је то било практично и могуће, да емитери који су под њиховом надлежношћу, резервишу најмање половину свог времена емитовања за европска дела, али и најмање једну десетину времена емитовања, или једну десетину програмског буџета, за европска дела независних продукција. За праћење имплементације ове одредбе задужена је била Европска комисија, а земље чланице биле су у обавези да о имплементацији члана 4. достављају периодичне извештаје. Надаље је Директива о телевизији без граница прописивала и одговарајућа правила за оглашавање и спонзорство, забрањивала је програме који садрже распиривање мржње на основу расе, пола, вероисповести или националности. Такође, обавезивала је земље чланице да у односу на програме свих емитера, у својој надлежности, пропишу обавезу поштовања права на одговор или на друго одговарајуће средство. Технолошки напредак, који готово увек иде испред правних норми у области медија, тржишни утицаји и промене, као и потреба за већом правном сигурношћу створили су потребу да се Директива о телевизији без граница ревидира. Први пут ревидирање је извршено 1997. године, а ревидиран је принцип јурисдикције, догађаји од великог интереса за јавност, телешопинг, заштита малолетника.<sup>5</sup> Извештај о имплементацији 2001. и 2002. утврдио је потребу да Комисија спроведе јавне консултације, што је и учинила 2003. године, након чега је издала *Комуникацију о будућности европске резултаторне аудиовизуелне политике*.<sup>6</sup> Комуникација је предвидела дуални приступ процеса ревидирања. Краткорочни приступ предвиђао је усвајање интерпретативне комуникације Комисије о одредбама Директиве које се односе на телевизијско рекламирање, као и објављивање ажуриране препоруке о заштити малолетника. Дугорочни приступ подразумевао је

<sup>5</sup> Директива 89/552/ЕЕС, Ibid.

<sup>6</sup> Комуникација Комисије COM(2003) 784, Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:l24107>, 25.01.2016.

темељно преиспитивање одредби Директиве, и у складу с тим Комисија је ангажовала у ту сврху независне експерте.<sup>7</sup> У децембру 2007. године Комисија је представила ревидирану Директиву која је за циљ имала да ажурира важећа правила у складу са технолошким и тржишним развојем у аудиовизуелном сектору. Главна одлика ових измена било је да се ублаже норме за оглашавање и да се изврши јасно одвајање линеарних, односно телевизијских и радио услуга од нелинеарних, односно услуга телевизије и информисања на захтев. Увођење разликовања линеарних и нелинеарних услуга узроковало је увођење појма аудиовизуелне медијске услуге који је садржан у појмовнику ревидиране Директиве, а у складу с тим принципом преименована је и сама Директива у Директиву о аудиовизуелним медијским услугама (у даљем тексту АВМСД)<sup>8</sup>. Директива АВМС је 2010. године консолидована и објављена у Службеном гласнику Европске уније и управо је тај текст Директиве имплементиран у српски медијски правни оквир.

### **Директива о аудиовизуелним медијским услугама**

Европска унија у оквиру аудиовизуелне политике тежи постављању норми које ће уобличавати технолошки развој и креирању једнаких тржишних стартних позиција за све настајуће аудиовизуелне медије, истовремено желећи да то правно окружење гарантује независност националних регулаторних тела за медије, чува културне различитости, штити малолетнике и потрошаче, јача медијски плурализам и сузбија и спречава расну и религијску мржњу. Директива АВМС садржи одредбе које на нивоу Уније координирају национална законодавства у областима: општи принципи, доступност за особе са инвалидитетом, принцип јурисдикције, догађаји од великог значаја, промоција и дистрибуција европских радова, комерцијална комуникација и заштита малолетника. Основни принципи Директиве су технолошка неутралност и степенована регулација. Технолошка неутралност подразумева да Директива регулише све аудиовизуелне медијске услуге, без обзира на пут којим се те услуге дистрибуирају. Одредбе Директивом примењују се на аудиовизуелне медијске услуге без обзира на апарат који се користи да би им се приступило, односно без обзира да ли се, на пример, преко компјутера, таблета, мобилног телефона или смарт повезаног телевизора приступа Интернету, односно услугама на захтев. Међутим, полазећи од развоја аудиовизуелних медијских услуга и постојања нове могућности избора и корисничке контроле те услуге, Директива уводи појам линеарних услуга – телевизијског и радио

<sup>7</sup> Директива 89/552/ЕЕС, *op.cit.*

<sup>8</sup> Директива 2007/65/ЕС Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2007:332:0027:0045:EN:PDF>, 29.01.2016.

емитовања, с једне стране, и нелинеарних – односно услуга на захтев, с друге стране. Разлика између линеарних и нелинеарних аудиовизуелних медијских услуга пружила је и основ за степеновану регулацију. Наиме, Директива прописује ублажене норме за нелинеарне аудиовизуелне медијске услуге на захтев, будући да њима корисник приступа на сопствени захтев, контролише конзумирање услуге и време конзумирања. Степована регулација, наравно, подразумева да се сви пружаоци аудиовизуелних медијских услуга морају придржавати основних принципа као што су могућност идентификације пружаоца аудиовизуелних медијских услуга, забрана подстицања мржње, доступност аудиовизуелних медијских услуга особама са инвалидитетом, поштовање правила за комерцијалне комуникације, спонзорство и пласирање робе. Код нелинеарних аудиовизуелних медијских услуга, односно телевизијског емитовања, предвиђена су строжа правила за оглашавање, као и за заштиту малолетника будући да је утицај телевизије на друштво објективно снажан.

### **Принцип јурисдикције**

Важно је истаћи да је Директива заснована на принципу порекла и да у складу с тим пружаоци аудиовизуелних медијских услуга подлежу прописима земље свог порекла, и не могу бити бити предмет регулација у земљи дестинације, осим у веома ограниченим околностима и по јасно предвиђеним процедурама (члан 3. Директиве који се односи на слободу пријема и реемитовања и члан 4. Директиве који се односи на случај када пружалац аудиовизуелне медијске услуге потпада под регулативу земље дестинације и по којој процедури). Уколико је нека земља чланица у свом националном законодавству прописала строжије норме од оних предвиђених Директивом, на шта свака земља чланица има право, таква национална правила могу бити примењена само на пружаоце аудиовизуелних медијских услуга у надлежности те конкретне земље чланице. Код утврђивања земље порекла полази се од следећа два критеријума: где је седиште управе конкретног пружаоца аудиовизуелне медијске услуге и где се доносе уредничке одлуке, односно одлуке које се односе на распоред емитовања или избор аудиовизуелног медијског садржаја. Постоје и супсидијарни критеријуми, попут локације на којој је ангажован значајан део запослених извршилаца, или на којој се налази сателитски аплинк, или чије сателитске капацитете предметни пружалац аудиовизуелне медијске услуге користи<sup>9</sup>.

---

<sup>9</sup> Члан 2. Директиве 2010/13/EU о аудиовизуелним медијским услугама (АВМСД), Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32010L0013>

## **Слобода емитовања и реемитовања**

Разрађујући један од кључних принципа још из иницијалне Директиве о телевизији без граница, АВМСД и даље прописује одредбе које гарантују слободу пријема и реемитовања. Земље чланице не могу ограничити слободу прекограничног пријема и реемитовања аудиовизуелних медијских услуга које су пружене у складу са одредбама Директиве. Изузеци, када се слобода пријема и реемитовања може ограничити, су двојаки. У складу са чланом 4. Директиве регулаторно тело привремено може да ограничи слободу пријема и реемитовања аудио-визуелне медијске услуге у случају да је то неопходно ради очувања јавног поретка, а посебно ради спречавања извршења, истраге, откривања и гоњења учиниоца кривичног дела, заштите малолетних лица, ради спречавања подстицања мржње засноване на раси, полу, верској или националној припадности и повреди људског достојанства, из разлога заштите јавног здравља, разлога јавне безбедности, националне безбедности и одбране, заштите потрошача, укључујући и инвеститоре, у случају озбиљног кршења, односно претње кршењем наведених интереса, и сразмерно интересима о којима је у конкретном случају реч. Такође, Директива не прописује норме које се односе на права интелектуалне својине, а будући да се аудиовизуелни медијски садржаји често се лиценцирају само за појединачне државе или само за одређени вид дистрибуције, емитери, невезано за Директиву, често своје програме не могу да нуде прекогранично, или не могу да их нуде некодирано, уколико су права лиценцирали само за дистрибуцију тог садржаја у једној земљи чланици, или имају право за дистрибуцију са условним приступом. Директива обавезује државе чланице да обезбеде да корисници аудиовизуелних медијских услуга, у свако доба, могу лако и непосредно да приступе основним информацијама о пружаоцима медијских услуга, што су у овом смислу, назив и седиште пружаоца медијске услуге, његови контакт подаци, укључујући и адресу електронске поште или адресу презентације на Интернету, као и подаци о надлежном регулаторном телу, или телу које врши надзор над радом конкретног пружаоца услуге.<sup>10</sup>

## **Заштита од дискриминације**

Члан 6. Директиве прописује да су државе чланице дужне да адекватним средствима обезбеде да аудиовизуелне медијске услуге пружалаца који су под њиховом надлежности, не садрже било какво распиривање мржње на основу расе, пола, религије или националности.<sup>11</sup> Директива прописује

---

<sup>10</sup> Директиве 2010/13/EU о аудиовизуелним медијским услугама (АВМСД), *op.cit.*

<sup>11</sup> Члан 6. Директиве 2010/13/EU, *Ibid.*

одредбе које гарантују доступност аудиовизуелних медијских услуга особама са инвалидитетом у циљу њиховог укључивања у друштвени и културни живот заједнице. Директива прописује обавезу земљама чланицама да охрабрују пружаоце аудиовизуелних медијских услуга над којима су надлежне, да постепено, чине доступним аудиовизуелни медијски садржај и услуге особама оштећеног слуха, односно вида.<sup>12</sup>

### **Комерцијалне комуникације**

Директива регулише аудиовизуелне комерцијалне комуникације кроз члан 9. Овај термин предвиђа различите облике промоције роба и услуга и обухвата телевизијско оглашавање, спонзорство, телешопинг и пласирање робе. Дефиниција аудиовизуелне комерцијалне комуникације подразумева слику са или без звука која су дизајнирана да промовишу, директно или индиректно, робу, услуге или имиџ физичког или правног лица које спроводи економску активност.<sup>13</sup> Аудиовизуелне комерцијалне комуникације треба да буду препознатљиве и не смеју користити технике утицаја на подсвест (прикривене аудиовизуелне комерцијалне комуникације су забрањене). Оне не смеју нарушавати људско достојанство, укључивати нити подстицати дискриминацију на основу пола, расног или етничког порекла, националности, вероисповести, убеђења, инвалидитета, старости или сексуалне оријентације. Такође, не смеју подстицати понашања која су штетна за здравље или безбедност, као ни понашања које занемарују заштиту животне средине. Одредбе члана 9. Директиве забрањују аудиовизуелне комерцијалне комуникације које препоручују дуван и дуванске производе, медицинске производе и третмане који су доступне само на рецепт.

### **Пристап најважнијим догађајима**

Директива, такође, прописује правила која се тичу приступа најважнијим догађајима и права на емитовање кратких извода или инсерата у члану 14. и 15. АВМСД. Према Директиви, државе чланице имају право да обезбеде да пружаоци аудиовизуелних медијских услуга у њиховој надлежности не емитују догађаје од највећег значаја за друштво, на ексклузивној основи, на начин којим би значајном делу јавности ускратили могућности да такве догађаје прати.<sup>14</sup> Земља чланица благовремено саставља, на јасан и транспарентан начин листу најважнијих догађаја домаћих и страних, који су од посебног

<sup>12</sup> Члан 7. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>13</sup> Члан 1. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>14</sup> Члан 14. Директиве 2010/13/EU, Ibid.



значаја за све грађане (културни, политички, спортски, забавни и сл.), и на које искључиво право преноса може остварити само пружалац услуге телевизијског емитовања коме је приступ слободан и чија зона покривања обухвата целокупно подручје земље чланице. Земља чланица утврђену листу предаје Европској комисији која је ставља на увид свим земљама чланицама и у року од три месеца даје сагласност на листу. Пружалац услуге телевизијског емитовања, који има искључиво право преноса догађаја од великог интереса за јавност, дужан је да свим другим заинтересованим пружаоцима услуге телевизијског емитовања, без дискриминације и под једнаким условима, дозволи и омогући да слободно изаберу инсерте са тог догађаја, преузму их и објаве у трајању до 90 секунди, уз навођење извора слике и тона, и уз надокнаду која не може прећи висину стварних трошкова. Циљ овог правила јесте спречавање злоупотребе ексклузивних телевизијских права, односно да обезбеди базичну информисаност грађана из свих слојева друштва.

## **Европска дела**

Директива тежи да оствари и заштити одређене културне циљеве, као што су промоција европске културне разноврсности и подршка европској аудиовизуелној индустрији. Стога је у члану 1. (н) дефинисан појам „европска дела“, а затим су утврђене одређене обавезе пружалаца аудиовизуелних медијских услуга у односу на таква европска дела, као што су рецимо програмске квоте. Обавезе пружалаца аудиовизуелних медијских услуга у односу на дефинисана европска дела разликују се у зависности од врсте аудиовизуелних медијских услуга које они пружају. Наиме, пружаоци услуга на захтев, дужни су да подстичу производњу и приступ европским аудиовизуелним делима где је то могуће чинити, између осталог, финансијским подстицањем производње и прибављања права на европска дела или уделом европских дела, односно њиховим посебним истицањем у каталозима својих садржаја<sup>15</sup>. С друге стране, пружаоци линеарне аудиовизуелне медијске услуге телевизијског емитовања, у обавези су да резервишу најмање половину свог укупног времена емитовања за европска дела, не убрајајући у време емитовања – емитовање: вести, спортских преноса, наградних игара, оглашавања, телевизијске продаје и телетекста.

## **Саморегулација**

Директива посебно наглашава неопходност подржавања и постојања механизма саморегулације и корегулације<sup>16</sup>. Земље чланице су позиване, као и

---

<sup>15</sup> Члан 13. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>16</sup> Члан 4. 7 Директиве 2010/13/EU, Ibid.

Европска комисија, да охрабре пружаоце аудиовизуелних медијских услуга да сами развијају кодексе понашања у вези са неприкладним аудиовизуелним комерцијалним комуникацијама, које прате или су укључене у програме намењене деци, а које промовишу храну или пића који садрже састојке са прехранбеним или физиолошким дејством чије се претерано конзумирање не препоручује, као што су масноће, трансмасне киселине, со/натријум или шећер.<sup>17</sup>

### **Заштита малолетника**

Директива о аудиовизуелним медијским услугама садржи и нове одредбе које се односе на заштиту малолетника. Разлика између природе линеарних и нелинеарних услуга је основ за степеновану регулацију, а такође у Директиви је направљена разлика између садржаја који могу тешко да нашкоде физичком, менталном и моралном развоју малолетника и садржаја који само могу да нашкоде развоју малолетника. Садржаји који могу тешко да нашкоде развоју малолетника, као што су порнографија или непримерено насиље, забрањени су у телевизијском емитовању.<sup>18</sup> Други садржаји који могу да нашкоде развоју малолетника, у телевизијском емитовању могу бити емитовани само кад је временом емитовања или технички (нпр. криптовањем и условним приступом) обезбеђено да малолетници, по правилу, не могу да гледају или слушају.<sup>19</sup> Када се такви садржаји некодирано приказују, мора им претходити звучно упозорење или морају бити идентификовани визуелним симболом све време свог трајања.<sup>20</sup> Уколико је реч о услугама на захтев, садржаји који могу тешко да нашкоде развоју малолетника могу се чинити доступним само на начин који обезбеђује да малолетници, по правилу, нису у прилици да такве услуге на захтев гледају или слушају.<sup>21</sup> Други садржаји који само могу да нашкоде развоју малолетника, могу се учинити доступним на захтев без ограничења.

### **Право на одговор у телевизијском емитовању**

Директива такође садржи одредбу која прописује право на одговор у телевизијском емитовању према којима, без предрасуда у односу на друге одредбе које су земље чланице усвојиле, свако физичко и правно лице, без обзира на националност, чије је легитимно право или интерес, а посебно добра

<sup>17</sup> Члан 9. 2 Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>18</sup> Члан 27. 1 Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>19</sup> Члан 27. 2. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>20</sup> Члан 27. 3. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>21</sup> Члан 12. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

репутација и име повређено, путем изношењем нетачних чињеница у телевизијском програму, мора имати право на одговор или право на еквивалентан правни лек. Земље чланице дужне су да осигурају да примена права на одговор или еквивалентних правних лекова није угрожена наметањем неразумних услова, као и да се право на одговор примењује у односу на све емитере који су под њиховом надлежношћу. Такође су дужне да осигурају да је дозвољен довољан временски оквир и да су утврђене процедуре на тај начин да је могуће примерено користити право на одговор или еквивалентни правни лек од стране физичког или правног лица које има боравак или је основано у другој земљи чланици.<sup>22</sup>

### **Контакт комитет**

Контакт комитет успостављен је кроз члан 29. Директиве АВМСД у циљу праћења имплементације Директиве и развоја у аудиовизуелном сектору, а уједно представља и форум за размену мишљења. Комитет помаже земљама чланицама у домену извештавања на националном нивоу које је предвиђено на сваке две године. Комитетом председава Европска комисија, а састављен је од представника институција земаља чланица<sup>23</sup>. Европска комисија спровела је јавну расправу на тему ефикасности Директиве АВМС која у оквиру РЕФИТ процеса (вежбање регулаторног оквира) има за циљ да прикупи ставове и погледе свих заинтересованих европских страна како би се направио регулаторни оквир који је одговарајући новом дигиталном добу.<sup>24</sup> Европска комисија је на 43. састанку Контакт комитета за АВМСД представила евалуацију РЕФИТ процеса, односно јавне расправе на важећи текст Директиве и дискусија се на основу презентације водила у оквиру следећих тема: заштита корисника и забрана говора мржње и дискриминације; промовисање европског аудиовизуелног садржаја; јачање медијских слобода и плурализма, приступ информацијама и доступност садржаја за особе са инвалидитетом; независност регулатора; обавеза преноса/проналажења; догађаји од великог интереса за јавност; право на одговор.<sup>25</sup>

---

<sup>22</sup> Члан 28. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>23</sup> Члан 29. Директиве 2010/13/EU, Ibid.

<sup>24</sup> Званичан сајт Европске комисије, Дигитална агенда, Документ јавна расправа на текст Директиве 2010/13 аудиовизуелне медијске услуге, текст на енглеском језику доступан на Интернет адреси <http://ec.europa.eu/digital-agenda/en/news/public-consultation-directive-201013eu-audiovisual-media-services-vmmsd-media-framework-21st>, 21.01.2016.

<sup>25</sup> Агенда 43. заседања Контакт комитета за АВМСД, јануар 2016. године file:///C:/Documents%20and%20Settings/Maja%20Zaric.NAME-6D80A2AB11/My%20Documents/Downloads/Agenda-English.pdf

#### **4) ДАТУМ СТУПАЊА НА СНАГУ**

- Акт Ступање на снагу Службени гласник Европске уније Directive 89/552/ЕЕС 03.10.1991 OJ L 298 of 17.10.1989
- Ревидирани акти Ступање на снагу Службени гласник Европске уније Directive 97/36/ЕС [adoption: codecision COD/1995/0074] 30.07.1997 OJ L 202 of 30.07.1997 Directive 2007/65/ЕС 19.12.2007 OJ L 332 of 18.12.2007 Акт Ступање на снагу Службени гласник Европске уније Directive 2010/13/EU 5.5.2010 OJ L 95 of 15.4.2010, pp. 1–24.
- Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A124101>
- <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3Aam0005>

#### **5) ИЗВОРИ**

- Званичан сајт Европске комисије за Аудиовизуелну и медијску политику, Интернет: [http://ec.europa.eu/archives/information\\_society/avpolicy/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/archives/information_society/avpolicy/index_en.htm)
- Званичан сајт Европске комисије за Дигиталну агенду за Европу, Контакт комитет за АВМСД, Интернет: <https://ec.europa.eu/digital-agenda/en/avmsd-contact-committee>
- Директива 89/552/ЕЕС – телевизија без граница, Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=URISERV%3A124101>
- Комуникација Комисије COM(2003) 784, Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=uriserv:l24107>
- Директива 2010/13/EU о аудиовизуелним медијским услугама (АВМСД) Интернет: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32010L0013>
- „Зелена књига“, Интернет: <http://ec.europa.eu/green-papers/> документ 4, Телевизија без граница: „Зелени папир о оснивању заједничког тржишта за радиодифузију, посебно сателит и кабл“;
- „Бела књига“, Интернет: [http://ec.europa.eu/white-papers/index\\_en.htm](http://ec.europa.eu/white-papers/index_en.htm) Документ 2, „Бели папир о употпуњавању унутрашњег тржишта“, Интернет: [http://ec.europa.eu/white-papers/pdf/com85-310-internal-market\\_en.pdf](http://ec.europa.eu/white-papers/pdf/com85-310-internal-market_en.pdf)

#### **6) ЗНАЧАЈ ЗА РЕПУБЛИКУ СРБИЈУ**

За Републику Србију од посебног је значаја разумевање принципа на основу којих Европска унија креира и спроводи аудиовизуелну политику

будући да је у процесу Европских интеграција Републике Србије ова област обухваћена Преговарачким поглављем 10. Информационо друштво и медији. Сходно процесу и степену интеграција, Република Србија је у обавези да као земља кандидат редовно извештава Европску комисију о напретку у овој области. Министарство културе и информисања, које је у складу са надлежностима прописаном Законом о министарствима („Сл. гласник РС”, бр. 44/2014, 14/2015, 54/2015, и 96/2015) задужено за креирање аудиовизуелне политике, носилац је готово свих законодавних активности у овој области. У августу 2014. године на предлог Министарства, након широких јавних консултација, Народна скупштина усвојила је сет медијских закона и то Закон о јавном информисању и медијима („Службени гласник РС”, број 83/14 и 58/15), Закон о електронским медијима („Службени гласник РС”, број 83/14) и Закон о јавним медијским сервисима („Службени гласник РС”, број 83/14 и 103/15). Наведени закони су у складу са обавезама предвиђеним чланом 104. Споразума о стабилизацији и придруживању у потпуности хармонизовани са европским правним оквиром, а у првом реду са Директивом о аудиовизуелним медијским услугама<sup>26</sup>. Пуна хармонизација са Директивом била је услов за приступање потпрограму Медији Креативне Европе, којем је Република Србија приступила 2. децембра 2015. године<sup>27</sup>. Правилно разумевање ове области од значаја је и свим институцијама које спроводе медијске законе као и свим актерима на аудиовизуелном медијском тржишту, будући да познавање принципа аудиовизуелне политике, Директиве АВМС и правца у којем ће се она развијати у многоме може помоћи креирању пословне политике, а такође може заинтересоване стране мотивисати да ангажовано и одговорно утичу на креирање позитивног аудиовизуелног окружења.

---

<sup>26</sup> ССП [http://seio.gov.rs/upload/documents/sporazumi\\_sa\\_eu/ssp\\_prevod\\_sa\\_anexima.pdf](http://seio.gov.rs/upload/documents/sporazumi_sa_eu/ssp_prevod_sa_anexima.pdf)

<sup>27</sup> Креативна Европа <http://www.kreativnaevropa.rs/lat/2015/12/02/srbija-pristupila-potprogramu-mediji-kreativne-evrope/>